

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: ŠKOLA RADOSTI, ŠKOLA KVALITY

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3688

EU PENÍZE ŠKOLÁM

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Autor:	<i>Mgr. Johana Hřivnová</i>
Vzdělávací oblast:	<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>
Vzdělávací obor:	<i>Český jazyk</i>
Vzdělávací předmět:	<i>Český jazyk</i>
Ročník:	<i>9.</i>
Tematická oblast:	<i>Literatura 19. a 20. století</i>
Téma hodiny:	<i>Literatura a I. světová válka 1</i>
Označení DUM:	<i>VY_32_INOVACE_36.03.HRI.CJ.9</i>
Vytvořeno:	<i>08.11.2013</i>

LITERATURA A I.SVĚTOVÁ VÁLKA

1

Světoví představitelé

Válečné události

- Významnou událostí, která měla vliv a poznamenala 20.století, byla 1.světová válka (1914 – 1918).
- Vypukla v červenci 1914 a záminkou k jejímu rozpoutání byl atentát na rakousko-uherského následníka trůnu **Františka Ferdinanda d'Este** v srbském Sarajevu.

Obr.1

- Do války se zapojily tyto mocnosti:

Rakousko-Uhersko,

Německo,

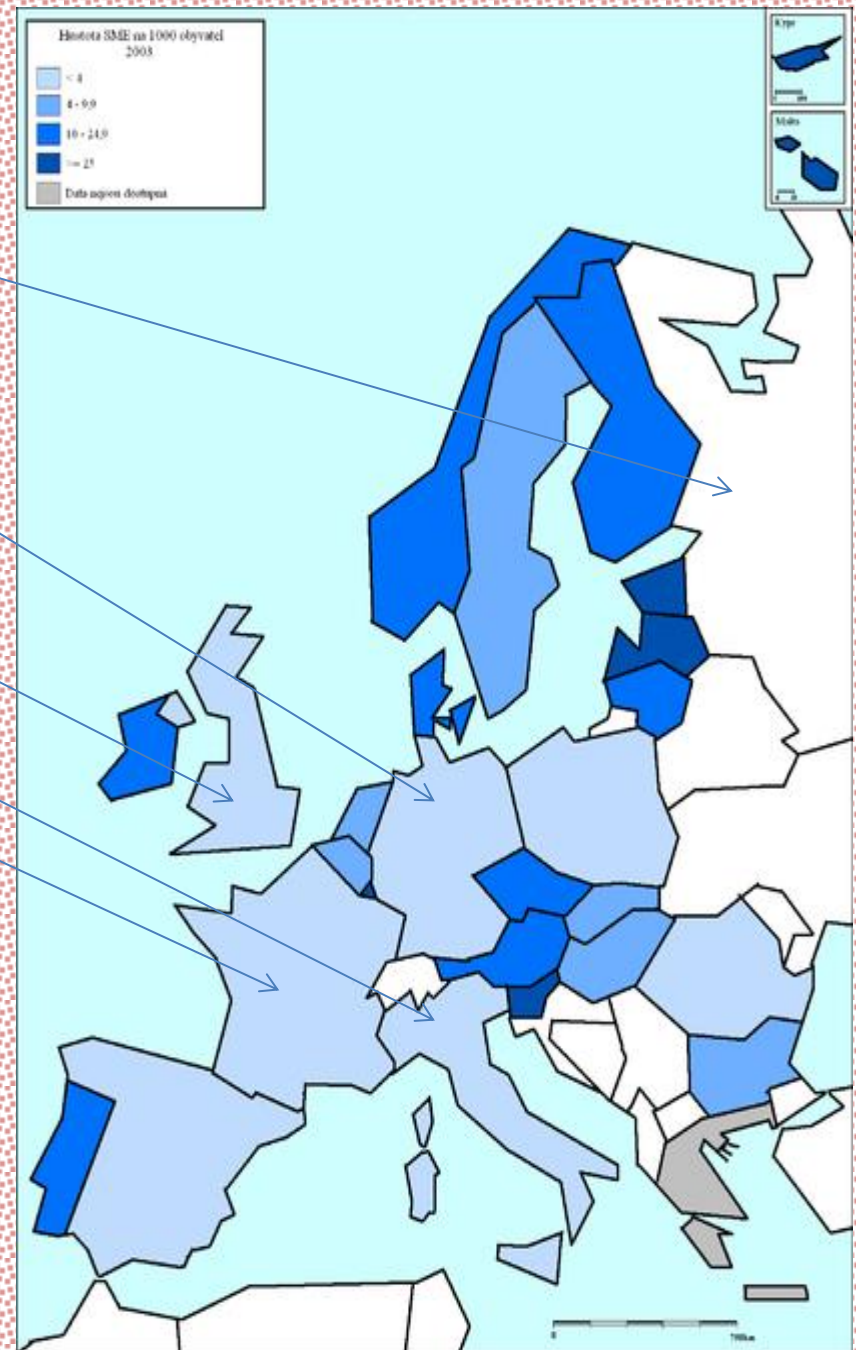
Itálie (z počátku),

státy *Dohody - Anglie, Francie, Rusko,*

další země včetně *USA a Japonska.*

- Celkem bojovalo 28 států a asi 70 miliónů vojáků.

- *Rusko*
- *Německo*
- *Anglie*
- *Itálie*
- *Francie*

Obr.2

- První světová válka způsobila v celé Evropě *hluboký společenský a duchovní otřes* a velmi výraznou stopu zanechala také v literatuře.
- *V literárních dílech* autoři zobrazují válečné hrůzy a snaží se před nimi varovat.
- Spisovatelé se snaží zachytit skutečnost = *realistické tendence*.

Přehled světových autorů:

- *Erich Maria Remarque*
- *Romain Rolland*
- *Ernest Hemingway*
- *Autoři tzv. Ztracené generace*
- *Antoine de Saint Exupéry*
- *Thomas Mann*
- *Pražská německá literatura*
- *Rudyard Kipling*
- *John Galsworthy*

Obr.5

Erich Maria Remarque

- Německý spisovatel.
- V roce 1916 (bylo mu 18 let) odešel dobrovolně do války.
- Na západní frontě byl vážně zraněn a konec války prožil v nemocnici v Duisburgu.

Obr.4

A handwritten signature in cursive script that reads "Erich Maria Remarque".

Obr.3

- Po návratu z války měl velké problémy začlenit se do běžného života.
- Vystřídal řadu povolání (hudebník, malíř, učitel, automobilový závodník...).
- V roce 1931 emigroval do Švýcarska a v tomtéž roce byl nominován na Nobelovu cenu míru válečným časopisem.

Nobelova cena

- Nobelova cena z mír je jedna z pěti Nobelových cen, která je udělována osobě nebo organizaci, která „vykonala nejvíce pro bratrství mezi národy, zrušení nebo zmenšení existujících armád či pořádání a propagaci mírových kongresů“.

Alfred Nobel

Obr.6

- Na rozdíl od ostatních Nobelových cen ji neuděluje švédská Akademie věd, ale norský Nobelův výbor, který je jmenován norským parlamentem.
- V roce 1933 (po nástupu nacismu) se dostal na index zakázaných autorů a v roce 1938 byl zbaven německého občanství – byl označen za „literárního zrádce“ a jeho knihy byly veřejně páleny, protože jeho popis války byl pro režim nevhodný.

- 1939 emigroval do USA – New Yorku.
- Po válce žil střídavě v USA a ve Švýcarsku.
- 1958 se oženil s americkou filmovou hvězdou *Paulette Goddard* (bývalá manželka Charlieho Chaplina).
- 1970 umírá ve Švýcarsku.

Obr. 7

Tvorba Ericha Maria Remarquua

- Ve svých knihách se věnuje tzv. *ztracené generaci*, ke které se sice přihlásil, ale nepatřil do ní, protože nebyl Američan.
- Nejčastěji se v jeho dílech objevuje téma *automobilových závodů* (sám byl automobilovým závodníkem) a *protiválečná témata*.
- Několik povídek vydal již v roce 1931.
- Prosadit se mu podařilo až vydáním knihy *Na západní frontě klid*, která mu zajistila celosvětový úspěch.

- *Na západní frontě klid*
- *Tři kamarádi*
- *Cesta zpátky*
- *Vítězný oblouk*
- *Jiskra života*
- *Černý obelisk*
- *Nebe nezná vyvolených*
- *Noc v Lisabonu*

Na západní frontě klid

- Tento román popisuje *krutou realitu války* a ne vždy zrovna snadný *návrat vojáků* do běžného civilního života.
- Není zde zobrazován boj vojáků, ale jejich *utrpení a nesmyslnost* celého konfliktu.
- Citace: „*prvním povoláním bylo vyrábění mrtvol*“.

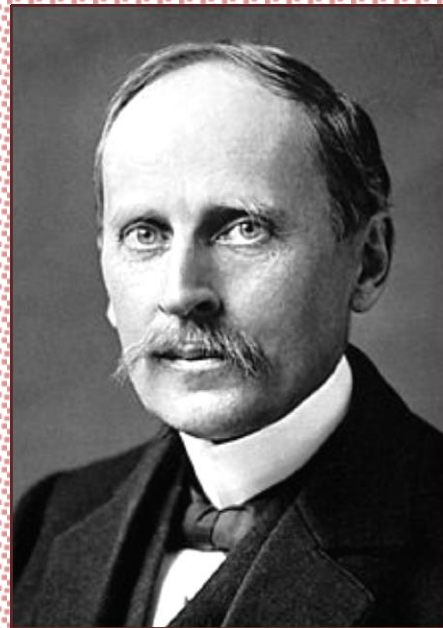
- První německé vydání se objevilo v roce 1928 – během jednoho roku se prodal přes jeden milion knih jen v Německu, další milion se prodal v zahraničí.
- V češtině byla tato kniha vydána v roce 1929.
- O rok později – v roce 1930 – byl podle knihy natočen film, který získal Oscara.

Obr.9

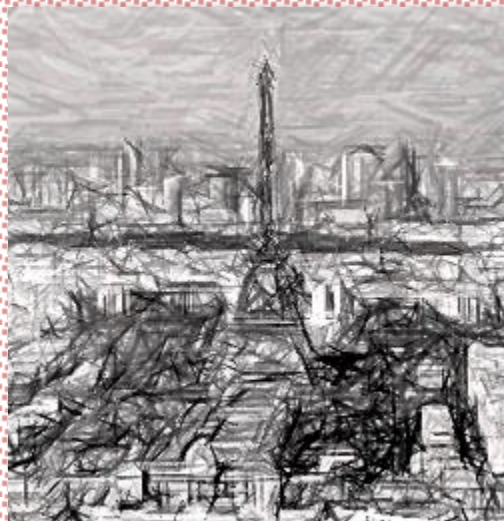
Romain Rolland

- Francouzský spisovatel.
- Nositel Nobelovy ceny za literaturu z roku 1915.

Obr. 8

- Jako dítě byl Romain Rolland velmi chytrý a talentovaný, proto se rodiče rozhodli odjet z malého městečka do Paříže, aby dopřáli svému synovi co nejlepší vzdělání.
- Vystudoval historii, část studií prožil i v Římě, kde zahájil svoji literární činnost.

Obr. 10

- Přednášel dějiny umění a dějiny hudby na francouzské Sorboně (1160).

Obr.11

Tvorba Romaina Rollanda

- 1904 začíná pracovat na nejrozsáhlejší literárním díle, za které získal i Nobelovu cenu – *Jan Kryštof*.

- Tento román vyšel až v roce 1914.

- Švédská akademie odůvodnila své rozhodnutí takto: „*jako projev vysoké pocty za vznešený idealismus jeho literárních prací a za sympatii a lásku k pravdě, s nimiž líčil různé typy lidí*“.

Obr. 12

- Finanční odměnu, kterou za Nobelovu cenu získal, věnoval Rolland na zmírnění útrap lidí postižených první světovou válkou.
- Jan Kryštof bylo rozsáhlé dílo, takže po jeho dokončení už tvořil kratší díla – *Dobry člověk ještě žije* (1919).
- Jde o jeho nejoblíbenější a nejčtenější dílo.

- Ve stejné době napsal i protiválečnou novelu *Petr a Lucie* (1920).
- Kromě děl krásné literatury je Romain Rolland autorem životopisů významných osobností – *Michelangelo, Ludvig van Beethoven, Lev Nikolajevič Tolstoj...*

Petr a Lucie

- Napsaná v roce 1920, v češtině vydaná v roce 1925.
- Autor popisuje tragickou lásku dvou milenců během I. světové války.
- Hlavní postavy – Petr a Lucie – při bombardování kostela jsou v něm pohřbeni padajícím pilířem.

- Ostatní zpracování:

Rocková opera *Pietro a Lucia*, která měla premiéru 2.12.2012.

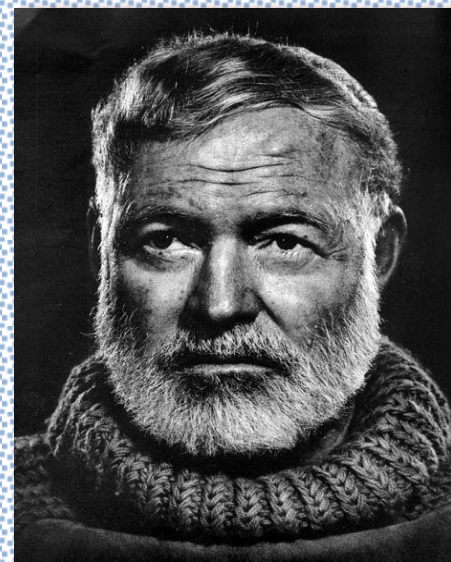
Opera *Peter a Lucia* z let 1963 – 1966.

Obr.13

Ernest Miller Hemingway

- Americký spisovatel, který byl a je považován za čelního představitele tzv. *ztracené generace*.
- Během studia na gymnáziu se pokoušel psát první verše, povídky a sloupky do novin.

Obr.14

- Po střední škole pracoval jako reportér listu *Star*, poté odjel dobrovolně do Itálie, kde pracoval v ambulantním voze Červeného kříže – zde byl těžce raněn.

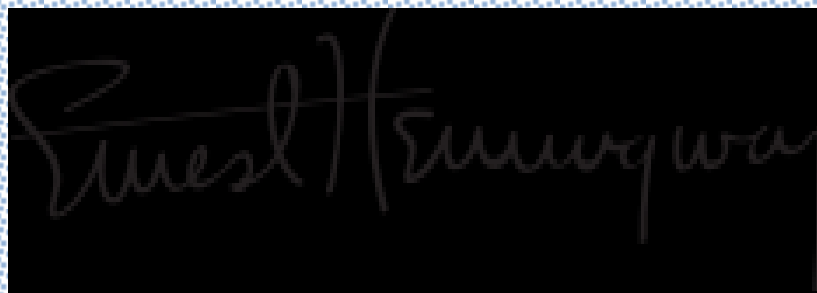

- Po návratu z Evropy pracoval jako zahraniční zpravodaj a stále více se věnoval literatuře.

Obr.15

- Stal se členem skupiny amerických intelektuálů – *Ztracená generace*.

- 1961 zřejmě spáchal sebevraždu, ale nezanechal žádný dopis na rozloučenou a jeho smrt bývá často vysvětlována jako nehoda při čištění hlavně.

Obr. 16

Tvorba Ernesta Hemingwaye

- V roce 1954 získal Nobelovu cenu za literaturu – za dílo *Stařec a moře*.
- Ve svých dílech často vystupuje jako *Nick Adams*.
- Byl ovlivněn válkou, vyhledával nebezpečí a měl velikou zálibu v nebezpečných sportech (býčí zápasy, box) a lovu (jeho hlavními postavami jsou často muži, kteří tento nebezpečný způsob života upřednostňují – lovci, toreadoři, vojáci).

- Ve svých povídkách hledal pravdu o **člověku v mezní situaci** – proto své hrdiny stavěl do nebezpečných situací, ve kterých prokazovali čest a odvahu.
- Většina jeho děl byla inspirována **vlastními zážitky**.
- *Sbohem, armádo* – román s autobiografickými prvky, který byl publikován v roce 1929. Hlavní postava je poručík Frederic Henry, který sloužil za I.světové války v italské armádě.

- *Komu zvoní hrana* – 1940, román, jehož námět čerpal ze španělské občanské války. * děj se odehrával v pouhých třech dnech.
- *Tato kniha získala 8.pozici v anketě „100 nejdůležitějších knih 20.století“. Tato anketa proběhla v roce 1999 ve francouzském deníku Le Monde.*

Obr. 17

- *Stařec a moře* – tuto knihu napsal v roce 1951 na Kubě. Hlavní postava je kubánský rybář Santiago, který se po 84 dnech vydává rybařit, aby prolomil toto dlouhé období, kdy neulovil žádnou rybu.

Gregorio Fuentes – muž, který Hemingwaye inspiroval pro hlavní postavu.

Obr. 18

- Během 2 dnů se prodalo 5,2 miliónů výtisků.

Obr. 19

Antoine de Saint Exupéry

- 1900 Lyon, letec a spisovatel.
- Dětství prožil se svými sourozenci na zámku prarodičů.
- Doma mu říkali „Král sluníčko“ kvůli jeho modrým očím a blondatým vlasům.

- Již v dětství psal básně a obdivoval létající piloty.
- V Paříži se připravoval na zkoušky námořní akademie, u kterých ale neuspěl, proto se rozhodl studovat architekturu.

Obr. 21

Tvorba

- 1926 vstoupil do literatury povídkou *Letec*.
- 1927 se stal velitelem stanice Juba v západní Africe → *Kurýr na jihu*.
- Ve své kariéře se dostal do *Buenos Aires* – při pobytu v Jižní Americe se podílel na hledání svého přítele, který se ztratil při přeletu And → *Noční let*.

- Po návratu do Francie pracoval jako reportér – reportáže z cest – Moskva, Španělsko, New York...
- S přítelem Prévotem se pokusil o dálkový let New York → Ohňová země, ale v Guatemale došlo k letecké havárii a sám při ní utrpěl mnohá zranění.
- Při rekonvalescenci sepsal knihu *Země lidí*.

- Za II. světové války nastoupil do vojenské služby v hodnosti kapitána a přestože byl lékaři prohlášen za neschopného válečných letů, usiloval o to, aby se mohl aktivně zapojit.
- Údajně byl jedním z nejodvážnějších letců, bojoval s nasazením a bez ohledu na riziko → *Válečný pilot.*

Poslední let

- Vzhledem k vysokému věku nedostal od francouzských lékařů povolení k dalším letům, ale vyžádal si toto povolení u amerických lékařů, kteří mu povolili dalších devět letů.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUČ

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUČ

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Seznam použité literatury a pramenů:

KOŠŤÁK, J. *Literatura 2.díl. Praha : Fortuna, 1997. ISBN 80-7168-396-5. s. 50*

PROKOP, V. *Přehled světové literatury 20.století. Sokolov : O.K. Soft, 2010. s. 29*

PROKOP, V. *Přehled světové literatury 20.století. Sokolov : O.K. Soft, 2010. s. 24*

PROKOP, V. *Přehled světové literatury 20.století. Sokolov : O.K. Soft, 2010. s. 19*

PROKOP, V. *Přehled světové literatury 20.století. Sokolov : O.K. Soft, 2010. s. 25*

Použité zdroje:

Strana 4

[Obr.1][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Franz_ferdinand.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Franz_ferdinand.jpg).

Strana 6

[Obr.2][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mapa_Evropy_hustoty_SME.PNG?_Usetlang=cs>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mapa_Evropy_hustoty_SME.PNG?_Usetlang=cs).

Strana 9

[Obr.3][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Remarque_Autograph.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Remarque_Autograph.jpg).

[Obr.4][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Erich_Maria_Remarquel.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Erich_Maria_Remarquel.jpg)

.

[Obr.5][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_Germany_\(unoff\).svg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_Germany_(unoff).svg).

Strana 11

[Obr.6][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií Creative Commons na
www:<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:NobelP2.png>>.

Strana 13

[Obr.7][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií Creative Commons na
www:<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Goddard-Modern-Times.jpg>>.

Strana 18

[Obr.8][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií na Creative Commons na
www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Romain_Rolland_1915.jpg>.

[Obr.9][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií na Creative Commons na
www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_France.svg>.

Strana 19

[Obr.10][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií na Creative Commons na
www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paris_-_Eiffelturm_und_Marsfeld2.jpg>.

Strana 20

[Obr.11][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií na Creative Commons na
www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sorbonne_.jpg>.

Strana 21

[Obr.12][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencií na Creative Commons na
www:<http://www.livres-et-lectures-net/rolland_chrostophel.htm>.

Strana 26

[Obr.13][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licenci na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_United_States.svg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_United_States.svg).

[Obr.14][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licenci na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hemingway_portrait.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hemingway_portrait.jpg).

Strana 27

[Obr.15][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licenci na Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_Red_Cross.svg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_Red_Cross.svg)

Strana 28

[Obr.16][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licenci Creative Commons na [www:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ernest_Hemingway_Signature.svg>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ernest_Hemingway_Signature.svg).

Strana 31

[Obr.17][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licenci Creative Commons na [www:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:LeMondeTitre.jpg>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:LeMondeTitre.jpg).

Strana 32

[Obr.18][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licenci Creative Commons na [www:<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:TheOldManGregorioFuentes.jpg>](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:TheOldManGregorioFuentes.jpg)

Strana 33

[Obr.19][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_France.svg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_France.svg).

Strana 34

[Obr.20][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:50_francs_banknote_A.jpg>](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:50_francs_banknote_A.jpg).

Strana 35

[Obr.21][cit.2013-11-08]. Dostupný pod licencí Creative Commons na [www:<http://commons.wikinmedia.org/wiki/File:%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%AD%D0%BA%D1%81.jpg>](http://commons.wikinmedia.org/wiki/File:%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%AD%D0%BA%D1%81.jpg).